

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESLIETU MINISTRIJA

Brīvības bulvāri 36, Rīgā, LV-1536. Tālrunis: 67036801, 67036716, 67036721
Fakss: 67210823, 67285575; e-pasts: tm.kanceleja@tm.gov.lv

16-02-2009

Rīgā
Nr. 1-8.1/11 ip

Uz 11.02.2009. Nr.90/TA-375-IP

Ministru prezidentam I. Godmanim

Par Finanšu ministrijas 2009.gada 9.februāra vēstuli Nr. 7/VK-50/354 par akciju sabiedrību „Parex banka” un tai pievienoto Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projektu „Par akciju sabiedrību „Parex banka””

Iepazīstoties ar Finanšu ministrijas 2009.gada 9.februāra vēstuli Nr. 7/VK-50/354 par akciju sabiedrību „Parex banka” (turpmāk – vēstule) un tai pievienoto Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projektu „Par akciju sabiedrību „Parex banka”” (turpmāk – protokollēmuma projekts), atbilstoši Jūsu 2009.gada 11.februāra rezolūcijā Nr. 90/TA-375-IP norādītajam, nosūtu viedokli un vēršu uzmanību uz sekojošiem aspektiem.

Manā rīcībā nav dokumentu, kas pamatotu vēstulē pausto apsvērumu pamatotību, tāpēc turpmāk tiks sniegts viedoklis par piedāvāto risinājumu tiesisko iespējamību un iespējamiem riskiem.

Vēstulē finanšu ministrs norāda, ka risinājuma varianti tiek skatīti pie nosacījuma, ka visas akciju sabiedrības „Parex banka” akcijas ir atsavinātas un attiecīgi nav mazākuma akcionāri. Vēršu uzmanību, ka pilnas akciju paketes atsavināšanai veicama virkne darbību, proti, sarunas ar akcionāriem, novērtēšana, taisnīgas atlīdzības noteikšana, un, galējā variantā, arī likumprojekta par piespiedu atsavināšanu sagatavošana un virzīšana pieņemšanai. Minēto darbību veikšana arī prasa laiku, tāpēc būtu lietderīgi izvērtēt arī iespējamus rīcības modeļus, ja valsts kontrolē neatrodas visas akcijas, jo akcionāru pirkuma tiesību un pirmtiesību izlietošanai nepieciešamais laika grafiks un risku analīze nav pievienots piedāvātajos risinājuma variantos.

Kā būtisks trūkums vēstulē ietvertās informācijas izvērtēšanai minams tālāka biznesa plāna redzējuma trūkums, attiecīgi nav iespējams izdarīt secinājumus, izmantojot nākotnē paredzēto ieguvumu un zaudējumu novērtēšanas metodi. Pamatojums, ka šādas stratēģijas nepieciešamībai ir objektīvs pamats, izriet arī no Kredītiestāžu likuma 36.².panta otrās daļas, kas nosaka bankas pienākumu izstrādāt savas darbības raksturam, apjomam un sarežģītībai piemērotu, visaptverošu, pamatotu un efektīvu stratēģiju un procedūras, kā arī pienākumu veikt nepārtrauktu kapitāla novērtēšanu, lai noteiktu pietiekama kapitāla uzturēšanai nepieciešamos pasākumus. Attiecīgi risinājuma variantos piedāvātie situācijas risinājumi ir nekavējoties veicamās darbības, kuru sekas nav analizētas.

Piedāvātā risinājuma 1.variantā, saskaņā ar kuru valsts iegādājas akciju sabiedrības „Parex banka” no jauna emitētās akcijas, nav norādīts kāda darījuma rezultātā valsts iegūst savā īpašumā akciju sabiedrības „Parex banka” akcijas, jo 1.punktā dotā norāde uz Ministru kabineta lēmumu ir

neskaidra un neatspoguļo iespējamus tiesiskos risinājumus. Īpaši vēršu uzmanību uz likumu „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu”, saskaņā ar kuru nav pieļaujama valsts finanšu līdzekļu izšķērdēšana vai nelietderīga izmantošana. Attiecīgi apzinoties nepieciešamību nekavējoties pieņemt lēmumu par papildu finanšu līdzekļu piesaisti, par ko liecina arī 1.varianta 3.punkts, kritiski vērtējama šāda risinājuma lietderība. Finanšu ministrija nav norādījusi nepieciešamo budžeta līdzekļu summu un lēmuma izpildei nepieciešamos resursus (piesaistāmos ekspertus, u.c.).

Piedāvātā risinājuma 2.variantā ietverts tiesiski neizpildāms risinājums, jo saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 16., 19. un 28.pantu būtisku līdzdalību (par kādu būtu atzīstama akciju iegāde no valsts akciju sabiedrības „Hipotēku un zemes banka”) drīkst iegūt vienīgi persona, kura papildus Kredītiestāžu likuma 16.pantā minētajiem kritērijiem (īpaši šajā gadījumā uzsverama prasība, ka tās darbības laiks nav mazāks par trim finanšu gadiem). Norāde par Finanšu un kapitāla tirgus komisijas sniegto informācija, ka tā šādā gadījumā vērtētu valsts (nevis jaundibinātās kapitālsabiedrības) atbilstību likuma prasībām, ir vērtējama piesardzīgi, jo Finanšu un kapitāla tirgus komisijas rīcība, kas izpaustos kā piekrišana personai iegūt būtisku līdzdalību kredītiestādē, ir pārsūdzama un tādā gadījumā tiesa vērtētu rīcības tiesiskumu un pamatotību.

Papildus tam vēršu uzmanību, ka arī šim risinājumam Finanšu ministrija nav pievienojusi pārskatāmu budžeta līdzekļu pieprasījuma grafiku un kopējās projekta aizmaksas.

Piedāvātā risinājuma 3.variantā papildus jau iepriekš izteiktajiem apsvērumiem (attiecībā uz nepieciešamo trīs gadu darbības laiku), vēršu uzmanību, ka 4.punktā ietvertā norāde uz iespējamību, ka attiecīgajai valsts kapitālsabiedrībai nav nepieciešamās summas, lai iegādātos jaunemitētās akcijas, tad netiek izpildīti Kredītiestāžu likuma 28.panta pirmajā daļā minētie nosacījumi, ka personai, kura iegūst būtisku līdzdalību kredītiestādē, jāspēj, ja nepieciešams, veikt papildu ieguldījumu kredītiestādes kapitāla atjaunošanai, nodrošinot kredītiestādes kapitāla atbilstību likuma prasībām un kredītiestāžu darbību regulējošo prasību izpildei.

Arī šim risinājumam Finanšu ministrija nav pievienojusi pārskatāmu iespējamo budžeta līdzekļu iesaistes apjoma pārskatu un pieprasījumu grafiku, kā arī nav veikusi kopējo projekta aizmaksu aprēķinu.

Ministrs

Gaidis Bērziņš